Internacia Tago de Indi?enaj Popoloj: anka? ili gravas

La 9-a de a?gusto estis deklarita de UN kiel tago de la indi?enaj popoloj. Ili lo?as en ?iuj mondregionoj kaj posedas, okupas kaj uzas proksimume 22% de la planeda teritorio. Ili estas inter 370 kaj 500 milionoj da personoj kaj reprezentas plej parton de la kultura diverseco de la mondo, tial ke ili kreis kaj parolas la plimulton de la preska? 7000 lingvoj de la mondo.

La amerika kontinento estas granda lingvistika mozaiko kiu instigas multajn prilingvajn fakulojn sin demandi kiel administri tiun ?i multlingvismon ¿ Kiajn kriteriojn sekvi por garantii konservadon de amerika lingvistika diverseco kaj lingva ekologio ene de integra spaco? Kaj konsekvence al la nunaj socipolitikaj evoluoj, al kiaspeca integri?o oni devas ali?i: ?u al inkluziva a? ekskluda integri?o ? Oni devas scii, ?u niakaze lingva diverseco kaj plurlingvismo konsistigas faktoron evolupovan a? retroiran.

Por granda parto de Ameriko kaj tre speciale por Latinameriko, la procezo de "eltrovo" kaj konkero komencita de post 1492 altrudis la unuan grandan skismon en ?ian tutan hejmon, inkluzive de la lingva tradicia hejmo. La lingvoj angla, franca, hispana kaj portugala, kiuj akompanis siajn respektivajn imperiojn, produktis aliajn skismojn en la regionoj kie ili altrudi?is.

Nuntempe tiuj kvar lingvoj klasifitaj inter la plej parolataj en la mondo, apartenas al politikaj institucioj forte strukturitaj kaj konsistigas oficialajn lingvojn en internaciaj organismoj.

La realo estas ke oni apena? havas proksimuman nombron da lingvoj ankora? parolataj en la kontinento, oni povas, tamen, diri, ke la plimulto de amerik-indi?enaj lingvoj, forte markitaj de la stigmo de longa koloniado, trovas sin reduktitaj al la kategorio de minoritataj lingvoj, komdamnitaj je socia periferio de ties parolantoj, diskriminaciataj, a? en plej bonaj okazoj, transformitaj en ekzotika?ojn, lontanajn e?ojn de pasinteco konkerita kaj venkita.

Okaze de la internacia tago de la indi?enaj popoloj, ni ne povas forgesi ke multaj indi?enaj popoloj da?re alfrontas mar?enecon, ekstreman malri?econ kaj aliajn perfortojn de la homaj rajtoj. Per kunlaboro kun la indi?enaj popoloj, Unesco ilin subtenas por alfronti la multajn defiojn anta? si, kaj agnoski ilian gravan rolon en la subteno de la kultura diverseco kaj la monda biodiverseco.

---

https://www.radiohc.cu/eo/especiales/exclusivas/198540-internacia-tago-de-indigenaj-popoloj-ankau-ili-gravas

Radio Habana Cuba